

**BUREAU VOOR DE
INDUSTRIËLE EIGENDOM**

RIJSWIJK, 13 november 2003

mr. J.L. Driessen, voorzitter
ir. J.G. Hofman
ir. B.L. van Soest
mw. mr. C. Witteman, secretaris

Advies ex artikel 84 Rijksoctrooiwet 1995

Betr.: Nederlands octrooi **1008137**

Verzoekster: Innosource B.V. te Sassenheim
Gemachtigde: ir. J.J. Bottema

Octrooihouder: Adrianus Jacobus Zwaan te Voorschoten
Gemachtigde: mr. ir. J.H.F. Winckels

1. Het geding

Verzoekster (“Innosource”) heeft op 22 april 2003 een verzoekschrift met bijlagen ingediend met het verzoek een advies volgens artikel 84 van de Rijksoctrooiwet 1995 (hierna ROW 1995) uit te brengen omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75, eerste lid ROW 1995 genoemde nietigheidsgronden op
5 Nederlands octrooi 1008137.

Bij brief (met bijlagen) van 28 mei 2003 heeft Innosource aanvullende informatie aan het Bureau doen toekomen.

Octrooihouder (“Zwaan”) heeft op 25 juni 2003 een schriftelijke reactie (met bijlagen) op het verzoekschrift ingediend.

10 Tijdens de hoorzitting op 18 september 2003 hebben partijen hun standpunt doen bepleiten: Innosource bij monde van haar octrooigemachtigde, die vergezeld was van mr. K.Th.M. Stöpetie (advocaat), en N.P. Vroege en A.J. Teunissen van Innosource; Zwaan bij monde van zijn octrooigemachtigde, die

vergezeld was van mw mr. M.H.J. Van der Horst (advocaat) en de heer A.W.J. Meester van Aluminium Handelsmaatschappij Alusta B.V..

Ter zitting hebben zowel gemachtigde van Innosource als gemachtigde van Zwaan een exemplaar van hun pleitnota overgelegd.

- 5 De inhoud van de hiervoor genoemde stukken dient als hier ingelast te worden beschouwd.

2. De feiten

Zwaan is rechthebbende op Nederlands octrooi 1008137 voor een “Mechanische, op of in een muur te bevestigen geluiddempende ventilatie-unit”, dat met dagtekening 2 augustus 1999 voor de duur van
10 twintig jaren is verleend op een aanvraag ingediend op 27 januari 1998.

Conclusie 1 van het octrooi luidt als volgt:

*Mechanische, op of in een muur te bevestigen geluiddempende ventilatie-unit voorzien van een omkasting waarin een huis voor het opnemen van een via een elektromotor aandrijfbare, radiale ventilator is ondergebracht, welk huis voorzien is van een slakkenhuis met een
15 divergerende, tangentielle uitmonding, waarbij de omkasting voorzien is van ten minste twee wanddoorbrekingen waarvan er één aansluitbaar is op een muurdoorvoer en ten minste een andere aansluit op een in de omkasting gevormde afvoer die anderzijds aansluit op de tangentielle uitmonding van het slakkenhuis, en waarbij het slakkenhuis en de afvoer ten minste
20 aansluitende wanddoorbreking in hoofdzaak in lijn in het verlengde is gelegen van de divergerende, tangentielle uitmonding van het slakkenhuis en zich in hoofdzaak evenwijdig aan die uitmonding uitstrekt.*

3. Door Innosource aangevoerde nietigheidsgronden

Innosource heeft in het verzoekschrift gesteld dat octrooi 1008137 dient te worden vernietigd wegens
25 gebrek aan nieuwheid dan wel inventiviteit ten opzichte van onderstaande feiten en publicaties.

3.1. Openbaar voorgebruik

3.1.1 Nieuwheid

De firma Bolair/Acoustair heeft in december 1997 een wandventilator van het type Universus (hierna “de Universus”) op de markt gebracht. Bij het verzoekschrift heeft Innosource afbeeldingen van de
30 Universus overgelegd.

Volgens Innosource zijn alle maatregelen van conclusie 1 toegepast in de Universus, waarbij de divergerende tangentielle uitmonding (16) zoals beschreven in conclusie 1 van het onderhavige octrooi, overeenkomt met het op de overgelegde afbeelding van de Universus gearceerde deel, dat aansluit op een recht kanaaldeel van de uitmonding dat zich aangrenzend aan de ventilator uitstrekt.

35 Derhalve zijn de maatregelen van conclusie 1 niet nieuw ten opzichte van de Universus.

3.1.2. Inventiviteit

Indien de nieuwhed van de inrichting zoals beschreven in conclusie 1 ten opzichte van de Universus schuilt in de configuratie van de tangentiële uitmonding, dan zijn de maatregelen van conclusie 1 niet inventief. Immers, de gemiddelde deskundige die de beschikking heeft over stille ventilatoren zoals toegepast in de Universus, kan door het eenvoudig wegsnijden van het schuimvormig materiaal van het huis en op basis van routine onderzoek komen tot een optimale balans tussen geluiddemping en stromingsweerstand.

3.2. Duitse octrooiaanvraag 2.622.969

3.2.1. Nieuwheid

Alle maatregelen van conclusie 1 van het onderhavige octrooi zijn bekend uit DE 2.622.969, nu de daarin genoemde uitsparingen (13) overeenkomen met de op de muurdoorvoer aansluitende wanddoorbreking zoals beschreven in conclusie 1 van het onderhavige octrooi en de in figuur 1 van DE 2.622.969 zichtbare onderbreking in de omkasting (11) ter hoogte van de uitmonding van ruimte (14) overeenkomt met de op de afvoer aansluitende wanddoorbreking volgens conclusie 1. Derhalve is de ventilatie-unit volgens conclusie 1 niet nieuw ten opzichte van DE 2.622.969.

3.2.2. Inventiviteit

Indien gesteld wordt – zoals in het eerdere advies van het Bureau d.d. 6 februari 2003 – dat in DE 2.622.969 geen sprake is van een afvoer, omdat in DE 2.622.969 de divergerende uitmonding (16) direct aansluit op de wanddoorbreking in omkasting (11), dan is niet duidelijk waarin de inventiviteit schuilt van de afvoer zoals omschreven in conclusie 1 van het onderhavige octrooi ten opzichte van DE 2.622.969.

3.3. Europees octrooischrift 0.149.053

3.3.1. Inventiviteit

In het onderhavige octrooischrift is aangegeven dat EP 0.149.053 het uitgangspunt is waarvan conclusie 1 is afgebakend.

De gemiddelde deskundige die de beschikking heeft over een geluidarme ventilator kan door eenvoudig de geluiddempende bochten bij de inrichting volgens EP 0.149.053 achterwege te laten, en op basis van routine onderzoek, komen tot de inrichting volgens het octrooi.

Van een baanbrekend nieuw inzicht is geen sprake. Het verschil van de ventilatie-unit volgens het octrooi ten opzichte van die volgens EP 0.149.053 is slechts het plaatsen van de wanddoorbrekingen parallel aan de tangentiële uitmonding van het slakkenhuis, zodanig dat direct zicht op de ventilator mogelijk is. Deze maatregel is echter op zich bekend uit DE 2.622.969 en uit de technologie van de “Compri Aluminium Ventilatiezuil”, een ventilatie-unit geproduceerd door de firma Eberspächer en in 1982 door de firma Compri Aluminium B.V. op de markt gebracht.

3.4. Sonair-units

In de aanvullende brief van 28 mei 2003 is nog – op basis van bijlagen 26 tot en met 29 – gesteld dat ventilatie-units volgens conclusie 1 voor de indieningsdatum publiek zijn gemaakt (in de vorm van de zogenaamde Sonair-units), waardoor conclusie 1 nieuwheid ontbeert. Ter zitting heeft gemachtigde van verzoekster deze stelling ingetrokken.

5

4. Het verweer van Zwaan

Zwaan heeft in zijn antwoord de vernietigbaarheid van zijn octrooi bestreden en nieuwheid en uitvindingshoogte staande gehouden. Daarbij is het volgende naar voren gebracht.

4.1. Openbaar voorgebruik

10 Ter zitting heeft de gemachtigde van Zwaan erkend dat de Universus van openbare bekendheid was ten tijde van het indienen van de octrooiaanvraag die heeft geleid tot het onderhavige octrooi.

4.1.1 Nieuwheid

15 In de Universus kan de uit de ventilator stromende lucht niet in een in hoofdzaak rechte baan naar de wanddoorbrekingen stromen, maar botst tegen de verticale in het geluiddempende materiaal gevormde wand. De kern van de onderhavige uitvinding, zoals neergelegd in conclusie 1, is daarentegen gelegen in het feit dat de lucht in een in hoofdzaak rechte baan naar de wanddoorbrekingen stroomt. De maatregelen van conclusie 1 zijn dan ook nieuw ten opzichte van de Universus.

4.1.2 Inventiviteit

20 Het op zichzelf bekend zijn van stillere ventilatoren brengt de vakman er niet toe om te breken met de algemeen aanvaarde leer dat de lucht vanaf de ventilator via een bocht naar de wanddoorbreking dient te worden gestuwd. Dientengevolge zijn de maatregelen van conclusie 1 inventief ten opzichte van de op de indieningsdatum van het onderhavige octrooi bekende stand van de techniek.

4.2. Duitse octrooiaanvraag 2.622.969

4.2.1 Nieuwheid

25 De ventilator zoals beschreven in deze Duitse octrooiaanvraag kan in de getoonde uitvoering niet zonder meer aan de wand worden bevestigd, maar dient eerst te worden voorzien van een omkasting. Naast de omkasting ontbreken in de ventilator zoals beschreven in de Duitse octrooiaanvraag ook wanddoorbrekingen en een afvoer.

30 De in het onderhavige octrooi beschreven uitvinding is dan ook nieuw ten opzichte van de ventilator beschreven in DE 2.622.969.

4.2.2 Inventiviteit

DE 2.622.969 toont niet meer dan een tussenproduct (een gebruikelijke ventilator) dat nog in een omkasting moet worden ingebouwd, en waarbij de door het octrooi opgeloste inbouwproblemen nog niet aan de orde zijn.

35 *4.3. Europees octrooischrift 0.149.053*

4.3.1 Inventiviteit

De vakman die de beschikking heeft over een stillere ventilator en die wil komen tot een nog stillere ventilatie-unit, zal de algemeen aanvaarde leer volgen dat dit is te bereiken door het in geluiddempend materiaal inpakken van de op zichzelf bekende stille ventilator. Het is een inventieve stap om te komen tot een stillere ventilatie-unit door obstakels in de luchtafvoer juist achterwege te laten. De maatregelen zoals beschreven in conclusie 1 van het onderhavige octrooi zijn dan ook inventief ten opzichte van EP 0.149.053.

5. Overwegingen van het Bureau

5.1. Openbaar voorgebruik

5.1.1 Nieuwheid

Om te kunnen beoordelen of de maatregelen van conclusie 1 van het onderhavige octrooi reeds zijn toegepast in de Universus, dient eerst te worden gedefinieerd wat zowel bij deze ventilatie-unit, als bij die volgens het octrooi, dient te worden verstaan onder de in conclusie 1 meermaals genoemde uitmonding.

De uitmonding wordt in de figuurbeschrijving van het onderhavige octrooi niet expliciet genoemd. Nu echter conclusie 1 vermeldt dat de uitmonding divergerend en tangentieel is, valt uit de figuurbeschrijving af te leiden dat met “uitmonding” de uitsparing 16 in het huis 10 bedoeld is. Dit is het enige volgens de figuurbeschrijving divergerende tangentiale onderdeel. In figuur 1 van het onderhavige octrooi is de uitmonding derhalve zichtbaar als het met het verwijzingscijfer 16 aangegeven gedeelte. De vermelding in conclusie 1 dat de afvoer aansluit op de uitmonding duidt er op dat de uitmonding eindigt waar de afvoer 17 begint, waarbij afvoer 17 is aangegeven als het gedeelte boven het huis 10. De uitmonding (oftewel uitsparing 16) eindigt daarmee op het grensvlak tussen huis 10 en afvoer 17, welk grensvlak in figuur 1 aangegeven is met een horizontale lijn. Waar de uitmonding begint is niet expliciet vermeld in het octrooi, maar nu is vermeld dat de uitmonding tangentieel (dus langs een raaklijn gericht) is, concludeert het Bureau dat de uitmonding begint waar de gekromde begrenzingswand van de uitgespaarde ruimte 11 overgaat in de rechte zijwand die evenwijdig loopt aan het zijdeel 6.

Op analoge wijze wordt in bijlage 1 en 2 van het verzoekschrift het begin van de uitmonding van de Universus vastgesteld. Het Bureau stelt vast dat de uitmonding begint rechtsonder het in bijlage 2 gearceerde gedeelte B, en eindigt op het grensvlak tussen het huis, dat zichtbaar is als een donker getint in hoofdzaak rechthoekig blok, en de afvoer die zich boven dit huis bevindt.

De uitmonding van de Universus omvat tussen zijn hierboven omschreven begin en eind achtereenvolgens een kort divergerend tangentieel deel, een tangentieel gelegen middendeel met een in hoofdzaak constante doorsnede, en een divergerend einddeel waarvan de hoofdrichting aanzienlijk

afwijkt van die van de beide andere delen. Het Bureau merkt op, dat de lucht vanuit het korte divergerende tangentielle deel gedeeltelijk tegen de bovenste begrenzingswand van het middendeel wordt gestuwd. Vervolgens botst de uit het middendeel stromende lucht tegen de verticale wand van het divergerende deel en bereikt daarna niet zonder bocht de wanddoorbrekingen. De hier genoemde wanden vormen voor de uitstromende lucht obstakels, waardoor de lucht in bochten wordt gedwongen. Hierdoor ondervindt de lucht in de Universus een hogere stromingsweerstand dan bij de inrichting volgens het onderhavige octrooi en wordt het technisch voordeel zoals beschreven op blz. 5, regels 13 – 22 van het onderhavige octrooi, niet bereikt.

Derhalve is naar het oordeel van het Bureau I.E. een divergerende tangentielle uitmonding volgens het octrooi zoals hierboven gedefinieerd niet toegepast bij de Universus.

Volledigheidshalve merkt het Bureau I.E. op dat, zoals de gemachtigde van Zwaan heeft betoogd, bij de Universus slechts de in het midden gelegen wanddoorbrekingen in lijn in het verlengde van de uitmonding liggen, en niet *elke* op de afvoer aansluitende wanddoorbreking. De maatregel van conclusie 1 van het onderhavige octrooi dat alle wanddoorbrekingen in lijn in het verlengde liggen van de uitmonding, hetgeen naar het oordeel van het Bureau I.E. tot gevolg heeft dat wervelen van de lucht in de afvoer wordt vermeden, draagt bij aan het technisch voordeel. Ook hier verschilt de inrichting volgens conclusie 1 van het onderhavige octrooi van de wandventilator van het type Universus.

5.1.2 Inventiviteit

Naar het oordeel van het Bureau zal een deskundige die de beschikking heeft over een geluidarme ventilator en die de wandventilatie-unit van het type Universus wil optimaliseren betreffende luchtopbrengst en hoorbaar geluid, weliswaar de op zichzelf bekende stille ventilator bij deze inrichting toepassen, maar een op zichzelf bekende stille ventilator geeft de deskundige geen aanwijzingen die hem er toe zouden brengen te breken met de ten tijde van de octrooiaanvraag algemeen aanvaarde leer dat de lucht vanaf die ventilator, hoe stil die ook is, via een bocht naar de wanddoorbrekingen dient te worden gestuwd.

Het Bureau stelt dan ook vast dat maatregelen van conclusie 1 inventief zijn ten opzichte van de Universus.

5.2. Duitse octrooiaanvraag 2.622.969

5.2.1 Nieuwheid

De ventilatie-unit zoals omschreven in DE 2.622.969 heeft een huis voor het opnemen van een via een elektromotor aandrijfbare radiale ventilator, welk huis voorzien is van een slakkenhuis met een divergerende tangentielle uitmonding, welk slakkenhuis op zijn beurt ten minste deels is omgeven door geluiddempend materiaal. Het Bureau stelt echter vast dat deze ventilatie-unit geen omkastings wanddoorbreking in zijn zijwand voor aansluiting op een muurdoorvoer heeft, maar daarentegen twee doorbrekingen in tegenoverliggende wanddelen, welke wanddelen van beton zijn en mogelijk nog bedekt

kunnen zijn door een verloren bekisting. Daarbij is niet duidelijk hoe de ventilatie-unit aangewend wordt; de opmerking in de beschrijving van DE 2.622.969 (blz 12, 2^e alinea) dat de bekende unit in gevelwanden is in te bouwen, is niet verder uitgewerkt. Evenmin is duidelijk hoe de ventilatie-unit opgenomen zou moeten worden in een omkasting, indien dit al de bedoeling is.

- 5 Het Bureau is dan ook van oordeel dat DE 2.622.969 niet een als muurventilator toe te passen ventilatie-unit conform conclusie 1 van het onderhavige octrooi betreft en dat de maatregelen van conclusie 1 nieuw zijn ten opzichte van DE 2.622.969.

5.2.2 Inventiviteit

- 10 Het Bureau merkt op dat uit DE 2.622.969 niet het inzicht blijkt dat op de uitmonding een afvoer moet aansluiten, waarbij elke op de afvoer aansluitende wanddoorbreking in hoofdzaak in lijn in het verlengde is gelegen van een divergerende tangentielle uitmonding van het slakkenhuis en zich in hoofdzaak evenwijdig aan die uitmonding uitstrekt, zoals wel blijkt uit de kenmerkende maatregelen van conclusie 1. Waar bij DE 2.622.969 bij de ventilatie-unit een divergerende uitmonding en een hieraan aansluitende afvoer aanwezig is (dat wil zeggen bij de uitvoeringsvorm volgens figuur 7), ontbreken de overige
15 hiervoorgenoemde maatregelen en ontbreekt aldus in DE 2.622.969 het inzicht, waarop het totaal van de maatregelen berust.

Naar het oordeel van het Bureau zijn de in conclusie 1 genoemde maatregelen dan ook inventief ten opzichte van DE 2.622.969.

5.3. Europees octrooischrift 0.149.053

20 5.3.1 Inventiviteit

Ook hier is het Bureau van oordeel dat een deskundige die de beschikking heeft over een geluidarme ventilator en die de ventilator volgens EP 0.149.053 wil optimaliseren betreffende luchtopbrengst en hoorbaar geluid, niet verder zal komen dan het toepassen van de op zichzelf bekende geluidarme ventilator bij deze inrichting.

- 25 Het Bureau I.E. wijst er verder op dat het verschil tussen de ventilatie-unit volgens conclusie 1 van het onderhavige octrooi en die volgens EP 0.149.053 niet slechts wordt gevormd door de maatregel dat de wanddoorbrekingen parallel geplaatst worden aan de uitmonding van het slakkenhuis zodanig dat direct zicht op de ventilator mogelijk is, maar door de twee maatregelen in het onderscheidend kenmerk van conclusie 1. Deze verschil-maatregelen zijn, anders dan Innosource betoogt, niet op zichzelf bekend uit
30 DE 2.622.969, omdat de daarin omschreven inrichting niet voorzien is van een omkasting met wanddoorbrekingen en een afvoer in de zin van het onderhavige octrooi. Van de beide voornoemde verschilmaatregelen is uit de technologie van de “Compri Aluminium Ventilatiezuil” wel op zichzelf bekend dat elke op de afvoer aansluitende wanddoorbreking in hoofdzaak in lijn in het verlengde is gelegen van de uitmonding. De tweede verschilmaatregel echter, namelijk dat elke op de afvoer
35 aansluitende wanddoorbreking zich in hoofdzaak evenwijdig aan de uitmonding uitstrekt, kan bij de

“Compri Aluminium Ventilatiezuil” slechts toevallig voorkomen in het geval de verstelbare lamellen waarmee deze inrichting is uitgerust, in een verticale stand worden gezet, maar deze zal zich in de meeste gevallen niet voordoen (zie ook het eerder ten aanzien van het onderhavige octrooi uitgebracht nietigheidsadvies d.d. 6 februari 2003, blz. 8, regels 2 - 5).

- 5 Het Bureau is op grond van het vorenstaande, maar ook op grond van de bij de “Compri Aluminium Ventilatiezuil” convergerende - in plaats van divergerende - uitmonding (zie nietigheidsadvies d.d. 6 februari 2003, blz. 7, regels 16 – 18) van oordeel dat het inzicht om de lucht in een in hoofdzaak rechte baan naar de wanddoorbrekingen te stuwen, niet blijkt uit de technologie van de “Compri Aluminium Ventilatiezuil”. Een vakman die de inrichting volgens EP 0.149.053 wil optimaliseren zal
- 10 dientengevolge in de technologie van de “Compri Aluminium Ventilatiezuil” geen aanwijzingen vinden om te komen tot de inrichting volgens conclusie 1.

Het Bureau oordeelt dat de maatregelen van conclusie 1 van het onderhavige octrooi inventief zijn ten opzichte van EP 0.149.053, al of niet in combinatie met de technologie van de "Compri Aluminium Ventilatiezuil" of DE 2.622.969.

15

6. Advies van het Bureau

Conclusie 1 is naar het oordeel van het Bureau, niettegenstaande de aangevoerde bezwaren, nieuw en inventief.

- Conclusies 2 en 3 zijn nadere uitwerkingen van conclusie 1 en zijn, nu conclusie 1 nieuw en inventief
- 20 wordt geoordeeld, evenzeer nieuw en inventief.

Op grond van het vorenstaande luidt het advies van het Bureau:

De nietigheidsbezwaren betreffende het gebrek aan nieuwheid en inventiviteit van conclusies 1 tot en met 3 treffen geen doel.

Aldus gedaan op 13 november te Rijswijk door J.L. Driessen, J.G. Hofman en B.L. van Soest.

w.g. J.L. Driessen

w.g. mw C. Witteman